

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
perusopetus@minedu.fi

OKM/13/010/2017

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta – toisen kotimaisen kielen kokeilu

Esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti muutettavaksi perusopetuslakia. Esityksessä säädettäisiin perusopetuslakiin määräajan voimassa oleva 20 a §. Esityksellä mahdollistettaisiin alueelliset kokeilut kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua. Esitys toteuttaa pääministeri Juha Sipilän hallituksen toimintasuunnitelmaa strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi.

Toimintasuunnitelmaan sisältyvään osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeeseen sisältyy toimenpide, jonka mukaan kieltenopiskelua lisätään ja monipuolistetaan ja käynnistetään alueellinen kokeilu kielivalikoiman laajentamisesta eduskunnan hyväksymän ponnem mukaisesti.

Kokeilun tarkoituksena on seurata kokeilun vaikutuksia kielivalintoihin ja tarjontaan kokeiluun osallistuvilla alueilla sekä kokeiluun osallistumisen vaikutuksia oppilaiden perusopetuksen jälkeisiin opintopolkuihin.

Kokeilussa pyritään selvittämään oppilaiden kielivalintoja ja niiden taustalla olevia tekijöitä. Kokeilussa selvitetään, miten laajasti ja minkä kielten osalta kielten tarjonta ja opiskelu mahdollisesti laajenevat tilanteessa, jossa kielivalintoja koskevaa sääntelyä vähennetään. Kokeilussa pyritään selvittämään, miten esimerkiksi oppilaiden sukupuoli, perhetausta, aikaisempi koulumenestys ja asuinpaikka vaikuttavat kielivalintoihin.

Kokeilun yhteydessä voidaan selvittää valinnaisuuden vaikutuksia oppilaiden opiskelumotivaatioon ja oppimistuloksiin sekä toisen kotimaisen että vieraiden kielten oppilasryhmien osalta sekä tehdä asiassa vertailua. Kokeilussa myös seurataan ja tutkitaan siihen osallistuneiden oppilaiden koulutuspolkuja ja kielen opiskelun jatkumoa, ensisijaisesti toiselle asteelle.

Mahdollisuutta kokeiluun tarjotaan enintään 2200 oppilaalle. Kokeilulupa myönnetään opetuksen järjestäjän hakemuksesta. Kokeiluun osallistumisen on oppilaalle vapaaehtoista.

Laissa säädettäisiin selkeyden ja yhdenvertaisen kohtelun vuoksi, että oppilas, jonka perusopetuksen oppimäärään ei kokeiluun osallistumisen vuoksi ole sisällytynyt toista kotimaista kieltä, tulee hakemuksesta vapauttaa velvollisuudesta sisällyttää lukiolaissa tarkoitettuun oppimäärään tai

Työ ja turva -osasto/MK/ea

30.5.2017

ammattillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun ammatilliseen perustutkintoon toista kotimaista kieltä.

SAK suhtautuu varauksellisesti hallituksen esitykseen toisen kotimaisen kielen opiskelusta. Tavoite kielivalikoiman laajentamisesta ja kansallisen kielivarannon monipuolistamisesta on kannatettava. Kokeilun lähtökohtana on kuitenkin se, että ongelmana nähdään ruotsin kielen opiskelu kaikille yhteisenä B1-kielenä. Esityksen nykytilan kuvauksesta käy kuitenkin ilmi, että suomalaisten kielivarannon yksipuolistumisen keskeisin syy on se, että A1-kielenä peruskoululaisista noin 90 prosenttia opiskelee englantia. Kokeilu kielivarannon monipuolistamiseksi olisi voitu toteuttaa myös toisella tavalla.

Kielikokeiluun osallistuvilla on oikeus saada vapautus toisen kotimaisen kielen opinnoista lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa perusopetuksessa myös lain voimassa olon päättymisen jälkeen. Vapautus ei kuitenkaan koske korkeakoulutusta. Hallituksen esityksessä todetaan, että *"Opetus- ja kulttuuriministeriö turvaa riittävät resurssit toisen kotimaisen kielen opetukseen kokeilun osallistuneille heidän suorittaessaan korkeakouluopintoja, jotta opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa korkeakoulututkintoon sisältyvä riittävä kielitaito ja kelpoisuus hakea valtion virkoihin"*.

SAK katsoo, että toisen kotimaisen kielen kokeilun taustalla on ollut laajemminkin keskustelu ruotsin kielen pakollisuudesta kaikille perusopetuksen suorittaneille. Lähtökohta kokeilun toteuttamiselle kielivarannon laajentamiseksi ei näin ollen ole ollut kokeilun päämotiivina. SAK kuitenkin toteaa, että hallituksen esityksessä kielikokeilusta on pyritty eri toimin minimoimaan mahdolliset haittavaikutukset myöhemmälle opiskelu- ja työuralle kokeiluun osallistuvilla oppilaille. SAK pitää esitystä tältä osin perusteellisesti tehtynä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

